

ний заклад не може забезпечити повноцінне вирішення цієї вкрай нагальної проблеми. Частково ця проблема вирішується шляхом впровадження тренінгів у навчальний процес, а також виконання магістерської дипломної роботи на матеріалах конкретного підприємства, де студенти, зазвичай формально, але все ж таки проходять практику. Щодо тренінгів, які пропонуються у вищому навчальному закладі, слід зауважити, що більшість з них дають навички психологічної підготовки до ефективного спілкування, швидкого прийняття рішень у складних нестандартних ситуаціях, але не дають тих базових професійних знань і компетенцій, які вимагаються на робочому місці. Відпрацювання змісту цих тренінгів і методик їх проведення є завданням викладача, який повинен бути підготовлений до ефективної співпраці із студентами. Це висуває ряд вимог до професорсько-викладацького складу. Ми повинні бути не тільки теоретиками, але й мати практичний досвід, і, що особливо важливо, володіти відповідним емоційним інтелектом для того, щоб мотивувати студентів до вивчення своєї дисципліни. Слід зазначити, що в багатьох випадках викладачі захоплюються вдосконаленням змісту навчальної дисципліни, забуваючи про своє особистісне самовдосконалення. В таких непростих соціально-психологічних умовах, причиною яких є духовний вакуум у суспільстві, що веде до певного вихолощення високоморальної складової з усіх аспектів суспільного життя, вимушені працювати викладачі і студенти. Їх ефективна співпраця можлива лише через подолання низки психологічних стереотипів і комплексів по відношенню один до одного. При цьому слід пам'ятати, що все ж таки головна відповідальність у створенні мотивації студента до ефективного навчання покладається на викладача.

С. С. Данильченко, В. М. Царьов, асистенти,
кафедра економіки підприємств

ЗАСОБИ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО УЧАСТІ У ФАХОВИХ ОЛІМПІАДАХ ТА НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ

В останній час постійна увага зі сторони викладачів, кафедр, керівництва університету по впровадженню нових технологій і методик навчання, систем контролю знань студентів, форм активі-

зації навчального процесу, підвищення якості освітніх послуг — поставило на другий план науковий аспект університетської освіти (у певний затінок). Основою участі в навчальному процесі не тільки професорського-викладацького складу, але й студентів є використання скритого, завуальованого потенціалу наукової та дослідної роботи.

Освітня практика вже виділила наступні типи кваліфікаційних дипломів: тип А — передбачає академічній напрямок підготовки, який спрямований на виховання науковців, дослідників, викладачів; тип В — прикладний, який орієнтований на підготовку фахівців-практиків у сфері менеджменту та бізнесу. Найголовнішою відмінністю (відміною) цих напрямів підготовки є витрати часу, який витрачається для осмислення та прийняття рішень, та глибина осмислення теоретичного базису. Ось у цьому, мабуть, і полягає різниця в академічності та фундаментальності університетської освіти. Проте при будь-якій освіті невід'ємним елементом виступає розвиток здібності та навичок наукової роботи.

Пріоритетними напрямами наукової роботи є активне залучення студентів до науково-дослідної роботи. Реалізація таких форм відбувається в процесі: проведення наукових досліджень, виконання дипломних та курсових робіт, студентських наукових конференцій, олімпіадах та конкурсах наукових робіт.

З одного боку, другий вид науково-дослідної роботи студентів має спонукальні мотиви до розвитку дослідницьких та наукових здібностей студентів, тобто вони з власної ініціативи у вільний від занять час під керівництвом обраного ним викладача займаються окресленою проблематикою. З іншого боку діє і стимулюючий фактор, тобто бажання і реалізація певної науково-дослідної роботи дає можливість отримання додаткових балів у процесі поточного контролю знань за відповідними дисциплінами.

Організація та участь у всеукраїнських конференціях та олімпіадах поглиблюють та розширюють науково-дослідні зв'язки між вищими закладами України, викликають у студентів бажання поділитись своїми науковими здобутками, практичним досвідом у сфері подальшого становлення сталого розвитку в економіці.

Негативним моментом, який, на жаль, супроводжує підготовку фахівців у нашому навчальному закладі, і це засвідчує наш досвід, є нерозуміння студентами сутності і необхідності науково-дослідницьких робіт. Найчастіше розуміння такої роботи ототожнюється зі звичайним реферуванням наукових матеріалів. Тому сьогодні науково-дослідна та пошукова робота серед студентства швидше є винятком, аніж правилом.

В останній час найбільш важливим є вміння наукового узагальнення, що означає не механічну вибірку речень з контексту, а формулювання узагальненого (реферативного) змісту, який буде виражати загальний напрям наукової думки. У тих спробах наукової роботи, які ведуться студентами навчальних закладах (курсові, дипломні роботи, реферати, есе), переважає проста компіляція різних видів інформації без узагальнень, логічних зв'язків, не кажучи вже про особисту думку.

В узагальненому вигляді система науково-дослідної діяльності студентів проявляється в процесі одержання винаходів, створенні певних елементів нових технологій процесів та менеджменту, генерації рішень фінансового, управлінського, виробничого чи іншого спрямування.

О. В. Данніков, старш. викл.,
кафедра маркетингу

МАРКЕТИНГ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Особливістю освітніх послуг є активна участь клієнта в процесі надання послуги. Автор пояснює це поєднанням у них двох найважливіших елементів — процесу і результату. Про наявність цих елементів послуг говорять багато дослідників, називаючи їх технічними і функціональними аспектами внутрішніми і зовнішніми, основними і периферичними. Результатом є те, що прагне досягти послуга, що надається, а під процесом мається на увазі те, як вона надається [2]. У разі освітніх послуг результатом є той приріст або зміна в освітньому рівні, або професійній кваліфікації, до якого прагне одержувач послуги. Процесом є саме навчання, певним чином організоване і оснащене відповідними ресурсами. Результат дуже важливий, але конкуренція між виробниками послуг у більшості випадків іде на рівні процесу.

Важливо визначити, що ж таке власне освітні послуги та що пропонує ВНЗ на ринку. Продуктом ВНЗ є комплекс різних товарів і послуг, що включає кілька елементів:

- власне освітні послуги;
- супутні послуги;
- консалтингові послуги;
- організаційно-управлінські послуги;